

Hari Stojanov

VSELENNO BEZBROJ AZOVE

Sreshti s Juraj Acej

Dali shte mi povjarvate – ne me interesuva. Dali e istina – ne e vazhno. Edinstvenoto, koeto ima znachenie sega – i za men, i za vas vsichki – e tova, koeto shte napisha.

Ne se mina mnogo vreme ot miga na тази sluchka. Reshih da si mylcha. Znaete li zashto? Prosto iskah da mu prisvoja imeto i da kazvam sled tova – eto, az sym Juraj Acej. No porazmislih. Skoro ne bjah vizhdal onzi slynchev brjag ot synishtata si. I izvednyzh edno slynchevo chuvstvo me obze ot тази sutrin. Ne e zadylzhitelno da vizhdam synja si. Moga samo da go chuvstvam, kogato sym buden, s otvoreni ochi. I tochno тази sutrin si spomnih za Juraj Acej. Koj e toj li? I az se pitam ot mnogo vreme. No znam edno. Toj ne obichashe voennite. A za vojnite – da ne govorim. Tova ne e samo moe predpolozhenie. Togava go pochuvstvah ot synja si. Korabyt ne znam dali beshe voenen, no noseshe negovoto ime. Vidjah go jasno i plavno. Postepenno nadpisyt mina pred ochite mi. Samo vtoroto ime sym zabravit. Mislja, che beshe Bartolomej. No tova absoljutno njama znachenie. Siguren sym samo, che zapochvashe s “B”. Kakto i da e!

Synjat mi beshe ot bydeshteto. Mozhe bi, ot ne mnogo dalechnoto. I znaete li kakvo bi oznachavalo tova? Mnogo prosto – Juraj Acej sigurno e nash syvremennik. Ako njakoj si misli obratnoto, to trjabva naj-ubeditelno da mi go dokazhe. No tyj kato nikoj njama vyzmozhnost da spori s men, dokato pisha, az nalagam svoeto mnenie. Posle, i da se opitva njakoj da spori s men po tozi vypros, shte byde kysno.

Vazhnoto e, che Juraj Acej shte syshtestvuva, nali? Ej bogu, shte syshtestvuva, pyk ako shte i kakvoto shte da stava!

Taka! Veche opravdaniето go izmislih. Kakvo opravdanie li, shte zapitate. Ami, takova, che izmislih tozi geroj prosto taka. Da vi kazha, misleh, eventualno, da krystja sina si, ako mi se rodi takyv, s tova ime. No majka mu (da predpolozhim, che shte se rodi sin, makar che po' mi se iska da e dyshterja, a pyk ako sa bliznaci!...), da, majka mu, ne iska i da chuva za takova ime. “Ot synishta ime shte mu slagash! Ja ne se izlagaj!”

I za da ne se izlagam, reshih da probutam imeto na Juraj Acej v edna kniga. Ama kakva kniga? Oshte ne znam napyлно. Ako izleze neshto, mozhe togava da me pozdravite, pyk ako ne – ima koj da me pljue. Po tozi vypros sme edinodushni, nali? E, kak?! Segа az sym gospodar na polozheniето, tyj kato sym se izoliral ot vynshnija svjat v тази byrloga s mrysni stykla, pija si kafeto i si mislja, che sym koj znae kakvo. Fantasmagorii!

No Juraj se razlichava ot men. Trjabva da go znaete. Hich ne mu e do synishta. Pyk ako synuva neshto, ne mu vjarva, ako shte i kakvoto shte da stava.

I, znachi, shte zapochnem. Imam slabost kym proletta, kym moreto, kym slynceto, ta zatova Juraj shte se rodi točno tam, kydeto ima i trite neshta. V edin hubav grad, zashtoto tova ne e bez znachenie. Predstavete si razcyfteli dyrveta v krajmorski parkove. Vse njakoj ot vas e hodil kraj moreto, a oshte poveche, goljama chast ot vas zhivee tam. Zapomnete samo che tova more e malko po' v umerenija klimat, makar che e i malko taka – na jug. Vyobshte, razbirate kakvo iskam da kazha. Presledvam si proletta, slynceto i moreto, i tolkova. Veche nameknah za bezsilieto vi da me nakarate da pisha neshto drugo, kogato sym se zatvoril mezhdurazdvozdniye steni. V grad bez more i pochti bez slynce. Veche razbrahte, nali? S vas vinagi shte se razbiram, pone dokato pisha. Rjadko mi idva vdyhnoveniето, zatova trjabva da se

vyzpolzvam. Nali znaete. Vse neshto trjabva da me podtikne kym pisaneto. Ne znam dali e tochno Juraj ili sa drugite tri neshta, za koito vi spomenah.

Proletta e slyncheva, topla, mirishe na more i hiljadi, mozhe bi milioni, cvetove. Taka mi haresva. Dori mi e strashno hubavo. Pone po tova si prilichame s Juraj. No v tozi moment toj dali ima vyzmozhnost da se naslazhdava na vsichko tova? Edva li.

Juraj obicha ne samo proletta, slynceto, moreto, no i mnogo drugi neshta, bez koito chovek ne struva nishto. A v grada na Juraj v tozi moment horata ne struvat nishto. Ne za drugo, a zashtoto vojnata gi e obezcenila do тази stepen.

No Juraj ne otsega e zapochnal da mrazi voennite. Oshte ot detstvoto si. A sega e na dvajset i chetiri. Bil e vojn timer, nali? Veche se doseshtate.

Izvednyzh тази njama kartina, kojato gledahme dosega, se ozvuchava. Ot ptichite horove? O, ne! Zashto trjabva da bydem tolkova naivni! Razbira se, ot vreme na vreme se chuva njakoj krjasyk na chajka ili pisyk na ribarka, mozhe i da se dolovi cvyrkota na ptichkite, no ako napregnesh vnimaniето si ili ako se abstrahirash ot tozi uzhasen shum, kojto ti se nabiva v ushite.

Mozhe bi zapochvate da se doseshtate kakyv e този shum. Njama poveche da vi tormozja. Po ulicite gymjaha trakovete na verigi, mashinite revjaha zadyhano i auspusite bylvahta otrovnata smrad, poznata na vsichki ni. Zhalko za proletnite aromati! I za mnogo drugi neshta, razbira se.

Petniste tankove se nizheha v kolona kato gigantska otvratitelna boa. Po ulicite, koito mozheha da bydat oglasjani ot shtastlivite glasove na letovnici i gosti! Po ulicite, kydeto pijanata ot slynceto pystra tylpa mozheshe samo da radva ochite na vsekigo. I moite, i vashite, i na Juraj, i na hiljadite i hiljadi negovi sygrazhdani.

Gradyt se treseshe ot mashinite i vseki potrypvashe, zatvoren v doma si.

Prolet, slynce, more i predchuvstvie za tolkova shtastie. I izvednyzh...

Trjabva da sym strashno bezchuvstven, za da ne usetja trypkite na blazhenstvoto, koeto mozhe da me ochakva. Ne si mislete, che Juraj, makar i dosta razlichen ot men, ne e potrypval ot tezi chudesni neshta. A sled tova? Vsjaka zloba bi bila bezsilna...

Juraj kato vsichki mladezhi izpitvashe dosta kontrastni chuvstva. Osobeno v takyv moment, kogato trudno bi se ovladjal edin obiknoven chovek. Ne znam kakvo bihte izpitali vie, kogato sled shtastlivija si syn vidite kupoli na vrazheski tankove, koito sa gospodari v krasivija vi grad. Az: trjabva da se zamislja, da se postavja v takava situacija, da se vzhiveja. A za Juraj – njama problemi. Toj e razlichen ot men, pyk i ot vas, no vypreki vsichko e chovek, i to chesten, naj-veche – ne obicha voennite. Pyk i v zhilite mu teche juzhna, goreshita kryv. I v moite – syshto, no i dosta severna. Taka che, eto zashto Juraj njama da obmislja mnogo, njama da chaka da se vzhivee v situacijata, za da mu dojde vdyhnovenieto za borba. Za nego e smeshno edno takova mydruvane. Vragyt si e vrag – i tolkova. Dostatychno e, che skverni s tankovete si njakogashnite shtastlivi mesta...

Mislja, che njama nuzhda da vi kazvam, che Juraj ne e sam. Kolko mnogo ima kato nego! Dori samo v tozi grad.

Dali shte se organizirat? – se pitate. Trjabva, zashtoto tova e logichno, dokazano ot istorijata. Tankovete sa bronirani, no vie dobre znaete koj e po-silen ot tjah.

Juraj se reshi, mozhe bi vednaga. Kakvo struvaha za nego sega тази prolet, tova slynce, prozirashto prez dima ot vrazhite auspusi, tova more, pokrito s vrazheski kateri? Dori i da ne si otgovorite na tozi vypros, samo si pomislete kakvo biha oznachavali stisnatite mu pestnici, izpyknalite muskuli na

cheljustite mu, kapchicite pot po cheloto mu, neskritata omraza v otkritija mu pogled?

Kak shtjaha da se razvijat sybitijata natatyk? Kak shtjaha da zhivejat vsichki negovi blizki, vsichki negovi sygrazhdani, vsichki negovi synarodnici, samijat toj sred tjah?

I taka Juraj stana geroj na тази kniga. I shteshe li da stane, ako ne syshtestvuvashе edna chudesna prolet s toпло slynce i more, s blagouhanni cvetove v krajmorskite parkove na chudesen grad. I navsjakyde – svobodni i shtastlivi hora. A izvednyzh – vsichko tova pomrachenо s leka ryka ot bezdushnite ricari na otzhivjaloto. Kakvo gi interesuva tjah choveshkoto shtastie? Vie shte se ubedite ot tova, koeto shte napisha, no znaete li? Strah me e da ne se sreshtnete s tjah naistina. Zapochvam da razbiram Juraj. Ne bilo tolkova trudno. Vsichkite mi koshmarni synishta sa svyrzani s neshto voenno. Ne moga da si spomnja tochno kakvo, no ima neshto. A Juraj se e sblyskal najave s omraznata mu voenshtina.

I naj-posle, da zapochnem, zashtoto veche mi omryzna, znam si. Chakahte, chakahte, a az si pisha li pisha – i nishto syshtestveno. Segа veche kraj. Na raztjaganeto, razbira se.

Juraj obichashe Sritja. Bez tova ne mozhe, njama kak. Shte vidite. V denja, po-skoro, тази sutrin, kogato petnistite bronі se nizheha pod balkona na Juraj, vsichkite mu kolegi (toj beshe student, zabravih da spomena), bjaha v syshtoto polozhenie. Useshtaha vibraciite i ne znaehа kakvo tochno da pravjat. Ulicite bjaha blokirani ot petnistite halati i lyskavite sivkavo-violetovi dula na avtomatite zaplashitelno vydvorjavaha red. Nikoj ot sygrazhdanite na Juraj ne smeeshе dori prozoreca si da otvori. Zavesite syshto stojaha spusnati. Predstavjate si, nali? I kak ot vreme na vreme se pojavjavashe njakojа malkа proluka mezhdu dve zavesi? Najasno sme.

Visokite sgradi imaha predimstvo. Juraj zhiveeshe tochno v takava, na glavnija bulevard, s izgled, i to kakyv! kym zaliva. Ot balkona Juraj nabljudavashe neobezpokojavano. No

samo vynshno. Zashtoto, stana vi veche jasno, che toj ne mozheshe da byde spokoen pri vida na vsichko goreopisano.

Njakolko dni nikoj ot sygrazhdanite mu njamashe da se pojavi po ulicite. Shokyt beshe dosta silen. No Juraj prez tova vreme uspjia da svyrshi dosta rabota. Pырvo, trjabvashe da se vidi sys Sritja. Tja zhiveeshe, vse pak, malko dalechko ot tjah, ta zatova Juraj trjabvashe da se promykva prez kakvi li ne prepjatstvija. I tova mozhe bi reshi sydbata mu. Zashto li? Eh, mnogo ste pripreni! Ne, ne che me bezpokoite, no prosto go predchuvstviam, tova vashe netyrpenie, po-skoro netyrpelivost. Iskate da razberete kakvo shte stane i to, razbira se, s Juraj.

Toj njamashe da uspee da stigne do Sritja. Shte go zalovjat li? O-o! Vie syvsem go podcenjavate. Po-skoro men. Njama da go zalovjat, no shte mu poprechat da vidi ljubimata si. Pone zasega. No, po-vazhnoto e, che toj uspjia da stigne do doma na svoj kolega i prijatel. Otnachalo ne iskaha da mu otvorjat. Kakto i da e! Vse pak Juraj vleze. Janesh, prijateljat mu, beshe obyrkan. Ta vseki na negovo mjasto bi se obyrkal pri takava situacija. Razbira se, ne ot idvaneto na Juraj. Vie znaete ot kakvo, nali? Dylgo razgovarjaha dvamata prijateli. Puskaha ot vreme na vreme radioto, no radiostancijata beshe zamlyknala.

Nakraja Juraj i Janesh reshiha s risk da se promyknat do drug tehen kolega. Tova beshe Filip, edin dosta buen, no i umen mladezh. Imashe vlijanie sred kolegite si.

Pri Filip se bjaha sybrali oshte njakolko smelchaci. Stajata, v kojato sedjaha, beshe zadimena ot cigari.

- Nespokojni ste – kaza Juraj.

Tova beshe i vmesto pozdrav. Filip gi pokani samo s ryka da sednat.

Njamashe dylgo da chakat. Promyknaha se v Universiteta. Prez edin taen vhod, kojto te si znaeha, razbira se. Bjaha si vzeli malko hrana. Ne znaeha kolko shte chakat tuk.

Skoro zapochnaha po edin ili po dvama da se sybirat drugi mladezhi, tehni kolegi. Dokato noshtta se spusna.

Shtom se e spusnala noshtta, vsichki ochakvate da se sluchi neshto. Romantichno-geroichno ili podobno. Kakto i da e! V takiva noshti nikoj ne misli za romantika ili geroizym. Te idvat ot samo sebe si, njakak neusetno.

Sred kolegite na Juraj imashe edin, kogoto nashijat geroj nikak ne obichashe. Ne za drugo, a prosto zashtoto bashtata na tozi kolega beshe voenen. Znaete otnoshenieto na Juraj kym voennite. To dori se prostirashe na po-goljama teritorija – rodnini, blizki, prijateli i razni drugi na voennite syshto stradaha ot pristrastieto na Juraj. Da, tova otnoshenie i az smjatam, che e pristrastno, zashtoto, osobeno v tozi sluchaj, to prosto gubeshe smisyla si. Naj-veche, kogato za bashtata na Ivo – taka se kazvashe sinyt na voennija, ne se znaeshe absolutno nishto sled tragichnite sybitija. Mozhe bi i Juraj razbirashe, che chuvstvata mu sa neumestni veche i se mycheshe da se abstrahira ot tjah. Oshte poveche, che sigurno i az mu vlijaeh po njakakyv nachin. Prisystvieto mi trjabva da se e useshtalo po-silno, sled kato ot otnoshenijata mezhdu Ivo i Juraj zapochna da zavisi vsichko. Zashto li? Pak me pitate. E, tozi pyt njama da se vyzmutja ot priprjanostta vi. Tja zapochna i men da me obzema. Zashtoto sydbata na Juraj i vsichki, svyrzani s neja, vse po-silno me zanimava. Njama da se uchudite, ako v njakoj kritichen moment se namesja po-prjako, nali? Prisystvieto mi i sega e dosta ochevidno, no vse oshte ne sym dejstvashto lice. Kakvoto e Juraj, ili Ivo. Za vtorija trjabva da se utochnim. Toj ima vazhnata zadacha da zavede grupata mladezhi po tajni pytishta do sklada za oryzhie. Javno, shtom Ivo gi znaeshe, tezi pytishta ne bjaha koj znae kolko tajni, no vse pak nikoj drug ot kolegite na Juraj ne beshe osvedomen kato Ivo. I zatova, da trygnem sled Ivo, Juraj i kolegite im kym podzemieto na Universiteta, a ottam – prez skrivalishteto na Grazhdanskata otbrana – do kazarmite, v koito sluzheshe

bashtata na Ivo. Te sega, razbira se, bjaha v rycete na petnistite halati. No nikoj ot tjah oshte ne beshe nauchil, che v pogrebite ima taen izhod ili vhod na gradskite podzemija. Romantichno, nali? Vsichko tova e logichno i estestveno, mozhe da se sluchi vyv vseki grad. Zatova, da prodylzhim.

Zatrudnenija, makar i malki, syzdadoha katararite na skladovete s oryzhija. Ne za drugo, a zashtoto pri razbivaneto im se vdigashe shum. Kolegite na Juraj trjabvashe da vnimavat. Naj-nakraja uspjaha. Rabotiha cjala nosht. Mnogo oryzhie beshe prehvyrleno v sgradata na Universiteta, po-skoro v nejnite podzemija. Prez noshtta se sybraha i oshte kolegi.

Juraj praveshe naj-razumni predlozhenija i postepenno se nalozhi kato rykovoditel. Po-kysno, kogato se izbirashe komandvaneto, go izbraha pochtii edinodushno za komandir. Imashe i hora, koito ne go poznavaha, zatova se vyzdyrzhaha ot glasuvane, no sled tova, i to za kratko vreme, uspjaha da go opoznajat i da se uverjat, che imenno toj e trjabvalo da stane komandir. Eto, tova e naj-goljamata razlika mezhdu men i nego, vypreki che toj izcjalo zavisi ot men. No ako se pojavjah sred studentite pod negovo rykovodstvo, az syshto shtjah da mu se podchinja. S gotovnost!

Sled tri noshti pogrebite hvryknaha vyv vyzduha.

Petnistite halati dadoha mnogo zhertvi.

Syshtata nosht po ulicite na okupiranija grad se chu chesta avtomatichna strelba. Juraj Acej, makar i nepoznat na mnozina, stana za kratko poznat na vsichki okolo zaliva. Dvajset i chetirigodishnijat mladezh!

Gradyt zapochna svojata borba, kakto i mnogo drugi gradove v stranata na Juraj.

A proletta prodylzhavashe da cyfti. Mirisheshe na barut i petrolni gazove. Chajkite krasivo letjaha v jasnoto nebe, kogato ne gi smushtavaha vrazheskite samoleti.

Gradyt beshe sjakash obezljudjal. Samo neshto stavashe v centyra, kydeto se izdigashe opushenata veche sgrada na

Universiteta. Edinstvenoto mjasto, kydeto se veeshe edno okysano, no razlichno ot drugite v grada zname. Petnistite tankove ne zamlykvaha s orydejnija si tyten i chatkaneto na kartechnicite. Samoletite prelitaha koso i bylvaaha ogyn nad polurazrushenata sgrada. No v neja imashe oshte smelchaci.

I Juraj beshe sred tjah!

Do nego mozhehme da vidim Janesh, Filip, Ivo i oshte dosta tehni kolegi s leki kartechnici v ryce.

- Shte trjabva da izlezem – tova beshe glasyt na Juraj. Dosta promenen, no negovijat. Njakak neestestven, no vse pak, negovijat. – Shte hvyrлим granatite ot тази страна, a shte izlezem s kartechnicite ogyn ot drugata. Tam njama tankove, a okopi. Zatova e po-trudno, no te njama da ochakvat. Trygvame.

Bezumstvo, da, no v imeto na neshto, narecheno s edna svjata duma.

Probivyt na Juraj uspjia i negovite smelchaci veche se srazhavaha po ulicite. Trjabvashe da izljazat ot grada i to posred bjat den, nevizhdano!

Vragyt ne uspjia da im poprechi, zashtoto njamashe vreme da reagira.

A v goristoto plato nad grada hrabrecite nameriha vremenno ubezhishte.

Kak mislite? Na sigurno mjasto li bjaha tezi mladezhi? I da, i ne. Ako ne syshtestvuvashе podlost i predatelstvo, tehniyat chudesen grad i prekrasnata im zemja njamashe tolkova lesno da popadnat v rycete na petnistite halati. I kakvo vyrsheshe bogotvorenata im valuta!

I taka, sled njakolko dena se systoja kratko srazhenie, v koeto Juraj i priyatelite mu hvyrliha vsichki sili. Bojat beshe strashen. Kupchinkite s gilzi byrzo rastjaha, dokato kartechnicite mlykvaha edna po edna. Patronite svyrshvaha! Ostanaha im granati, no stignaha za dva neuspeshni opita za probiv. Juraj ostana obezoryzhen. Samo tezhkite prikladi na

kartehnicite i nozhovete! Nishto drugo. Vsichki bjaha edinodushni...

Na sledvashtija den gradskijat stadion beshe pretypkan. No ne ot zriteli... Po tribunite imashe kartehni gnezda, okolo nego zastrashitelno styrchaha kartehnicite na petnistite bronetransportjori.

Ottuk shteshe da zapochne legendata za Juraj Acej.

Polkovnik Vromel, nachalnik na mestnija okupacionen garnizon. Eto go. S tymni ochila i vid na Pinochet. Do nego e kapitan Oreks, sys zalizan naljavo perchem. I svitata im ot njakolko po-nisshi chinove – oficeri i serzhanti. Vsichki s petnisti uniformi.

- Gospodin polkovnik, krijat vodacha si – glasyt na Oreks se chu rjazko. Beshe bodyr, no i mazen. Specialno az ne obicham takiva glasove. Te sa prisyshti ne samo na oficeri, no v tozi sluchaj kapitanyt imashe tochno takyv glas.

- Namerete go! – bezceremonno, pochti bezrazlichno otgovori Vromel. Ochite mu ne se vizhdaha zad tymnite ochila. – Dejstvajte! Zashto ne ste zapochnali?

- Ima zhurnalisti.

- Razkarajte gi.

- Na syjuznicite sa.

- Ne me interesuva! Znaete, che trjabva da sme bezkompromisni.

- Tyj vjarno!

- Togava, dejstvajte!

Kakvoto i vyobrazhenie da imahte, ne mozhehte da si predstavite kak shtjahte da “dejstvati” petnistite halati. Grupata oficeri i serzhanti ot shtaba stoeshe na glavnata tribuna. Kapitan Oreks se obyurna kym edin serzhant za svryzka i mu zapovjada neshto. Sled malko bjaha doneseni dva megafona. Izvednyzh se okaza, che sred uniformenite ima i edin civilen. Toj poe podadenija mu megafon i izleze napred. Zastana do kapitana, kojto zapochna da govori kym plennicite na stadiona.

Civilnijat, estestveno, beshe prevodach. Za valutata, kojato bogotvoreshe. Ako v tozi moment imah vyzmozhnost, bih mu otrjazal ezika, chestna duma! I makar che vsichko zavisi ot men v тази kniga, az ne moga da protivorecha na logikata.

Kapitanyt, chrez civilnija, kaza:

- Na vseki, kojto otkazhe da syobshti imeto i familijata na vodacha vi, shte bydat otrjazvani rycete do kitkite. Izbirajte!

V syshtija moment v stadiona se vmyknaha njakolko bronetransportjora, ot koito naskachaha petnisti halati. Oreks ne blyfirashe.

Njakoj ot plennicite se provikna dosta silno, za da go chue prevodachyt, kym kogoto beshe adresirana replikata:

- Tomazhe, a na teb – ezikyt predatelski!

Eto, che ne samo az misleh taka!

Halatite se nahvyrliha vyrhu plennicite, no Oreks izkreshtja po megafona:

- Po edin! Samo po edin!

Halatite se otdrypnaha.

Juraj kaza na Janesh:

- Shte se predam!

- Ne biva.

- Tova e glupavo. Ne mislja, che blyfirat.

Naistina. Pyrvijat beshe osakaten. Bez mnogo ceremonii. Samo vednyzh go popitaha. Mladezhyt, obezumjal ot bolka, se nahvyrli vyrhu petnistite i beshe zastreljan. Togava plennicite se nahvyrliha vyrhu palachite si. Shteshe da se mre. Taka i taka. Koj da mu misli!

Kartecharite ot tribunita ne posmjaha da streljat. Dolu imashe ot tehnite. No Vromel i Oreks ne bjaha na tova mnenie. Te zakreshtjaha:

- Ogyn!

Zapoved. Trjabvashe da se izpylni.

No dosta ot studentite bjaha dokopali veche oryzhie i pyrvi zapochnaha da streljat, skriti zad bronetransportjorite.

Panika i bezredie. Koj nakyde streljashe – ne se vizhdashe. Vromel beshe ranen. Oreks, s izvaden revolver, gyrmeshe vyy vyzduha.

Togava se zadadoha demonstrantite. Pred tjah podtichvaha zhurnalistite s kameri i fotoaparati.

Strelbata na stadiona zachesti. Njakolko helikoptera se opravaha natam.

Moreto ot hora se izlivashe ot ulicite pred stadiona. Ploshtadyt se izpylvashe s reshitelni pogledi. Halatite bjaha obyркani i streljaha naposoki.

Izvednyzh ot stadiona izskochiha njakolko mladezha s avtomati!

- Juraj! – se ponese ot choveshkite vylni.

Edin helikopter dimeshe zad tribunite.

- Juraj!

Petnistite halati, s vdignati ryce, obezoryzheni, vlizaha v stadiona, kydeto se tyrkaljaha trupovete na Vromel, Oreks, Tomazh Bora, predateljja, i na oshte mnogo nashestvenici.

Bogotvorenata valuta ne beshe chak tolkova silna. Poglednete samo ploshtada pred gradskija stadion. Tolkova hora! Zamajani ot shtastie!

Nikoj ne mozheshe da spre tova more. Sjakash i az sym sred nego! Useshtam dyha na horata. Vizhdam goreshtite im pogledi. Sjakash chuvstvam kak juzhnata im kryv tupti v zhilite im. Da, az sym tuk! I vie ste s men. Pomislete! Obyrnete se, ogledayte se. Nima ne poznavate тази devojka s razpusnata dylga svetlokestenjаva kosa i topli ochi? Tova e Sritja! Ochite j tyrsjat Juraj. Tja e chula imeto mu, izljazlo ot mnogo usta. Negovoto ime li e? Tja vse oshte ne znae. No kato che li predchuvstva. Neshto toplo se razлива po tjaloto j. Az sym tam, no njama kak da j kazha, razdeljat ni desetki tela – zhiva vylna v edno zhivo more!

Veche njama strashno. Pobedata e nasha! No sigurna li e?

Dori i da ne e, nashite syrca sa sleti v edin rytym. Pogledite ni sa edin. Jumrucite ni sa edin pestnik, zastrashitelno vdignat sreshtu padnalija vrag. Toj e oshte silen, ima i onazi bogotvorena ot predatelite i podlecite valuta.

Opitvam se da si propravja pyt napred. Trudno mi se udava.

Sled malko veche vizhdam Juraj. Vdignali sa go prijatelite mu. Toj razmahva avtomat.

I izvednyzh usetih proletta!

Naistina, usetih ja – s mirisa na more i milioni cvetove, s toploto slynce i pesenta na pticite. Vsichko tova smeseno s glasovete na hiljadi hora. Az bjah pijan ot shtastieto na tova choveshko more. Praznikyt beshe doshyl. Praznikyt na edna zakysnjala, neusetena prolet.

Spomnete si onova utro, kogato petnistite tankove raztyrsvaha grada i trjasykyt na verigi i dvigateli zaglushi shtastlivite zvuci na proletta.

Sega pak e prolet.